

Załącznik Nr 1
Do Uchwały Nr 2/2009
Zebrania Wiejskiego
wsi Grudusk z dnia 11.02.2009r.
Załącznik
Do Uchwały Nr 117/XXIV/2009
Rady Gminy Grudusk
z dnia 25.03.2009r.

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
GRUDUSK NA LATA 2009-2015
GMINA GRUDUSK**

Grudusk, luty 2009

SPIS TREŚCI

	str.
Wstęp	3-4
I. Charakterystyka miejscowości	
1.1. Powierzchnia i położenie	5-6
1.2. Historia i dziedzictwo kulturowe	7-8
1.3. Środowisko przyrodnicze	9
1.4. Drogi, położenie komunikacyjne	9-10
1.5. Infrastruktura techniczna	10-11
1.5.1. Wodociągi	10
1.5.2. Kanalizacja	10-11
1.5.3. Gospodarka odpadami	11
1.5.4. Telefonizacja	11
1.5.5. Gazownictwo, ciepłownictwo	11
1.5.6. Budownictwo mieszkaniowe	11
1.6. Ludność, bezrobocie	11-13
1.7. Działalność gospodarcza	13-14
1.8. Instytucje	14
1.9. Rolnictwo	14
1.10. Edukacja, sport, kultura	15-16
1.10.1. Edukacja, sport	15
1.10.2. Kultura	15-16
1.11. Pomoc społeczna, zdrowie	16-17
1.12. Bezpieczeństwo	17
1.13. Organizacje pozarządowe	17
II. Analiza zasobów miejscowości	18-19
III. Analiza SWOT	19-20
IV. Aktualna sytuacja miejscowości – Jaki jest Grudusk?	20-21
V. Wizja rozwoju wsi i wizja stanu docelowego	21-22
VI. Planowane działania, zadania do realizacji	22-24
6.1. Harmonogram zadań	24-25
VII. Wdrożenie, monitoring planu	25
VIII. Podsumowanie	26
Spis tabel	27
Spis wykresów	27
Spis rysunków	27

Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Grudusk na lata 2009-2015 jest dokumentem o charakterze strategicznym określającym misję, cele i kierunki rozwoju miejscowości Grudusk w perspektywie siedmioletniej. Poprzez inwentaryzację lokalnych zasobów oraz określenie słabych i mocnych stanowi ważny element w planowaniu rozwoju miejscowości, a co za tym idzie zmniejszaniu różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do obszarów miejskich, poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Opracowanie i uchwalenie Planu związane jest z aplikowaniem o środki pochodzące z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej - Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 oraz z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Wynika z Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008r. (Dz. U. z 2008r., Nr 38, poz. 220) w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Pomoc w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” obejmuje inwestycje z zakresu:

1. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
  - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
  - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
2. kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
3. budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
4. zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
5. odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
6. kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Plan Odnowy Miejscowości Grudusk opracowany został na podstawie danych własnych Urzędu Gminy w Grudusku, danych Powiatowego Urzędu Pracy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz wyników rozmów i spotkań z mieszkańcami miejscowości, sołtysem, i radą sołecką przedstawicieli Urzędu Gminy.

Dokument ten stanowi uszczegółowienie Strategii Rozwoju Gminy Grudusk do roku 2013 (aktualizacja), przyjętej Uchwałą Nr 90/XVIII/2008 Rady Gminy Grudusk z dnia 24 września 2008r. oraz Lokalnego Planu Rozwoju Gminy Grudusk na lata 2007-2013, przyjętego Uchwałą Nr 91/XVIII/2008 Rady Gminy Grudusk z dnia 24 września 2008r., Ponadto spójny jest z zapisami innych dokumentów strategicznych wyższego rzędu:

- Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 zatwierdzonych Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 7 maja 2007r.
- Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013, przyjętej przez Radę Ministrów 29 czerwca 2005r.
- Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja), przyjętej Uchwałą Nr 78/06 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 29 maja 2006r.

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT określone zostały cele i kierunki rozwoju miejscowości oraz przedsięwzięcia prowadzące do poprawy standardu i jakości życia jej mieszkańców. Przedstawiona została charakterystyka miejscowości zawierająca podstawowe dane społeczno-gospodarcze, inwentaryzacja zasobów, kierunki rozwoju oraz planowane działania na najbliższe 7 lat. Plan Odnowy Miejscowości Grudusk jest dokumentem otwartym, stwarzającym możliwość jego aktualizacji w zależności od uwarunkowań gospodarczych i potrzeb społecznych

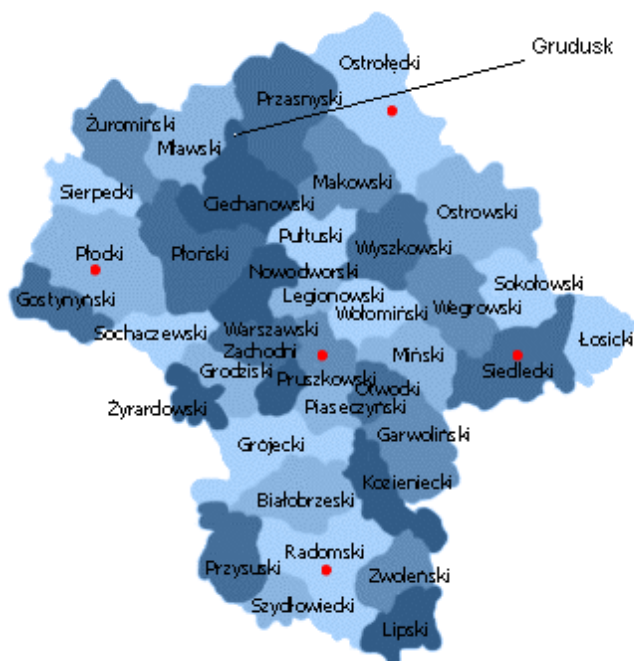
I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1.1. Powierzchnia i położenie

Miejscowość Grudusk położona jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego, w północnej części powiatu ciechanowskiego i północno-centralnej części gminy Grudusk. Jest jedną z 33 miejscowości i jednym z 24 sołectw gminy Grudusk. Zajmuje obszar 1101,83 ha, co stanowi ok. 11,4% powierzchni gminy i czyni z niej największą miejscowość w gminie. W Grudusku znajduje się siedziba samorządu gminnego.

Rys. 1

Lokalizacja miejscowości Grudusk na tle województwa mazowieckiego i powiatu ciechanowskiego.

Rys. 2

Lokalizacja miejscowości Grudusk na tle gminy Grudusk

1.2. Historia i dziedzictwo kulturowe

Grudusk należy do najstarszych ośrodków osadniczych na ziemi ciechanowskiej. Miejscowość wzmiankowana była w 1065 r. w tzw. falsyfikacie mogileńskim, wymieniona została wśród grodów mazowieckich oraz potwierdzone zostało istnienie przy niej handlowego podgrodzia. Dane archeologiczne potwierdzają istnienie w tym miejscu grodu kasztelańskiego w XI wieku. Do dziś zachowało się z tego okresu grodzisko wczesnośredniowieczne zwane „Zieloną Górą”. Na zboczu góry znajduje się kapliczka – słup z rzeźbą przedstawiającą postać Św. Nepomucena pochodzącą najprawdopodobniej z XVI w. U podnóża grodziska znajduje się głaz upamiętniający 900 letnią historię osady. Grodzisko wpisane zostało do rejestru zabytków nieruchomości byłego województwa ciechanowskiego pod decyzją 3/76-7/49 WA, na podstawie orzeczenia K.S.Z.I.-60/1/49 z dnia 11 marca 1949r. o wpisaniu do rejestru zabytków województwa warszawskiego jako "wczesnohistoryczne grodzisko nizinne".

Według historyków Grudusk był ośrodkiem osadniczym, po upadku grodu przetrwała osada o czym świadczy ustanowienie parafii, której powstanie szacuje się na XII-XIII w. Pisana historia Gruduska zaczyna się w 1398 roku, kiedy to właśnie po raz pierwszy zapisano nazwę *Grudowsko*, według językoznawców nazwa pochodzi od słowa „gruda”. W archiwach zachował się również dokument z 1407 roku, zawierający zapis „*Nota quod coram nobis Gawrzial de Grudowsk et Anula, Misczychna et Grzimka resignawerunt accionem suam contra fratri suo lasconi contra Paulum*” dotyczący podziałów majątkowych rodu rycerskiego z Gruduska.

W roku 1775 na podstawie danych z przeprowadzonej wizytacji do parafii należały 23 wioski zamieszkałe przez ok. 1200 osób.

Położenie Gruduska powodowało, że w czasie kolejnych wojen znajdował się w centrum toczonych walk. Prawdopodobnie przez Grudusk maszerowały wojska napoleońskie, być może przejeżdżał tędy cesarz podróżując w styczniu 1807 roku z Przasnysza do Wielbarką, czego dowodem była rzeźba dobosza w mundurze armii napoleońskiej, zdobiąca do niedawna bramę miejscowego cmentarza. Na gruduskim cmentarzu pochowani są polegli w I wojnie światowej, wojnie 1920r. i II wojnie światowej. Pierwszy spis powszechny z 1921 roku wskazuje, że Grudusk dzielił się na wieś, folwark i dwie kolonie. Gmina Grudusk liczyła w tym czasie 887 domów i 5638 mieszkańców. Była jedną z niewielu gmin, w której mieszkali tylko Polacy i katolicy.

Ważnym obiektem historycznym Gruduska jest kościół neogotycki wzniesiony w

1893r. Kościół wpisany jest do rejestru zabytków pod numerem A – 164 z dnia 15.03.1975r. W czasie I wojny światowej został mocno uszkodzony o czym świadczą wmurowane w ścianę kościoła kule armatnie. W ołtarzu głównym znajduje się cenny barokowy obraz Matki Boskiej Gruduskiej z Dzieciątkiem pochodzący z drugiej połowy XVIII w. Do rejestru zabytków wpisana została także Chrzcielnica - nr rej. B 197/70-13/78 z dnia 12.09.1970r.

Innym zabytkiem Gruduska są obiekty zespołu Mławskiej Kolei Dojazdowej (budynek dworca, dawnego magazynu pocztowo-bagażowego, dom zawiadowcy, rampa przeładunkowa, nastawnia wąskotorowa), nr rej. A – 273 z dnia 06.09.1993r. Przez teren Gruduska przechodzi trasa turystycznej kolei wąskotorowej z Mławy do Krasnego, która udostępnia walory kulturowo-krajobrazowe pięciu gmin i dwóch miast. Są to pozostałości 74 km linii kolejki, która biegła z Mławy przez Grudusk, Przasnysz, Krasne do Makowa Mazowieckiego, gdzie kończą się jej tory. Kolejka wybudowana została przez Niemców podczas I wojny światowej. Dowożono nią amunicję na front, transportowano rannych, przewożono buraki cukrowe do cukrowni w Krasińcu, paliwo dla wojskowego lotniska w Przasnyszu oraz pasażerów. Obecnie Mławska Kolej Dojazdowa bo pod taką nazwą wpisano kolej do Rejestru Zabytków w 2001 roku, stanowi atrakcję turystyczną.

Rys. 3 Kościół w Grudusku z 1893r.

Rys. 4 Grodzisko wczesnohistoryczne w Grudusku - „Zielona Góra”

1.3. Środowisko przyrodnicze

Grudusk należy do najbardziej zalesionych miejscowości w gminie. Lesistość tego obszaru wynosi 10,4%, na szczególną uwagę zasługują dwa fragmenty drzewostanu (o łącznej pow. 1 ha) w lesie na północ od Gruduska chronione jako pomniki przyrody:

- * Uroczysko Grudusk drzewostan wydzielienia 316d, położony 100m (po lewej stronie) od drogi Grudusk-Żarnowo w sąsiedztwie leśniczówki – drzewostan dębowo-jodłowy w wieku 60 lat z odnowieniem naturalnym jodły, na powierzchni 0,24ha.
- * Kompleks lasów uroczyska Grudusk, wydzielienia 315c, leśnictwo Grudusk, Nadleśnictwo Przasnysz – drzewostan dębowy w wieku 130 lat – 52 szt. Dębów szypułkowych na wysokości 1,30m od 144 cm do 431 cm i wysokości 18m.

Wschodnia część miejscowości znajduje się w Krośnicko-Kosmowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, który zgodnie z Rozporządzeniem Nr 21 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005r. w sprawie Krośnicko-Kosmowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu: „obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych”.

W miejscowość brakuje parków, miejsc spacerowych, ścieżek rowerowych oraz miejsc wypoczynku – spędzania czasu wolnego. Słabe zasoby wód powierzchniowych nie wpływają na atrakcyjność miejscowości i zagrażają stepowieniu obszarów wodnych Gruduska. Przepływająca przez wieś Struga Gruduska może stanowić zabezpieczenie wodne dla planowanej budowy zalewu w okolicy Gruduska oraz akwenu wodnego w ramach aranżacji „Zielonej Góry”.

1.4. Drogi, położenie komunikacyjne

Grudusk położony jest na przecięciu dwóch dróg wojewódzkich – drogi nr 544 Brodnica – Lidzbark – Działdowo – Mława – Przasnysz i drogi nr 616 Rębielin – Ciechanów. Przez teren miejscowości przebiegają trzy drogi powiatowe – nr 2318W Grudusk-Szpaki-Szumsk, nr 1201W Grudusk-Kołaki i nr 1206W Grudusk-Łysakowo. Uzupełnieniem układu drogowego miejscowości są drogi gminne: nr 120503W Grudusk – Garlino, nr 120506W Grudusk – Purzyce Trojany i nr 120511W Grudusk – Pszczółki Czubaki oraz ulice: Szkolna, Cicha, Ciechanowska, Mazowiecka, Nowa, Mościckiego, 50-Lecia PCK, Strażacka, Sienkiewicza i Kolejowa łączące się z drogą wojewódzką nr 616 oraz ulice Żeromskiego i Konopnickiej łączące się z drogą wojewódzką nr 544. Drogi wojewódzkie i

powiatowe na terenie miejscowości posiadają nawierzchnię bitumiczną. Przy drogach wojewódzkich wybudowane zostały chodniki (ok.80%) oraz kanalizacja deszczowa. W przypadku dróg gminnych ich nawierzchnia jest gruntowa i wymaga przebudowy wraz z odwodnieniem i chodnikami. Wymagane jest także odwodnienie i budowa chodników przy ulicy Szkolnej.

Grudusk posiada połączenie komunikacyjne z trzema miastami powiatowymi – Ciechanowem, Mławą i Przasnyszem, oddalonymi od niej w odległości ok. 20 km, będącymi jednocześnie głównymi przewoźnikami w zakresie komunikacji zbiorowej (PKS). Ponadto na terenie gminy kursują dwa autobusy gminne przewożące dzieci do podległych szkół. Nie występuje transport kolejowy. Istnieje kolejka wąskotorowa, która funkcjonuje sezonowo w okresie letnim, w celach turystycznych. Na terenie gminy Grudusk znajdują się dwie stacje paliw płynnych, w tym jedna prowadzi sprzedaż autogazu usytuowane w Grudusku przy drodze wojewódzkiej nr 544.

1.5. Infrastruktura techniczna

1.5.1. Wodociągi

Wszyscy mieszkańcy Gruduska korzystają z wodociągu czerpiącego wodę z dwóch studni głębinowych pracujących na przemian zasilających stację uzdatniania wody położoną przy ul. Konopnickiej. Urządzenia SUW są w bardzo złym stanie technicznym i wymagają wymiany na nowe i o większej wydajności. Eksploatacją wodociągu zajmuje się Zakład Usług Wodnych w Mławie.

1.5.2. Kanalizacja

Miejscowość poza częścią Grudusk-Olszak oraz częścią zabudowań przy ulicy Szkolnej, Konopnickiej (w kierunku Mławy) i Żeromskiego (w kierunku Przasnysza) jest skanalizowana. Oczyszczanie ścieków odbywa się w wybudowanej w 1997 roku oczyszczalni ścieków (typ mechaniczno-biologiczna „HYDROCENTRUM”) o wydajności $Q_{sr}=300m^3/d$, $Q_{max}=380 m^3/d$. Nadzór nad eksploatacją i funkcjonowaniem systemu oczyszczania ścieków sprawuje Zakład Komunalny w Grudusku.

Na podstawie Rozporządzenia Nr 152 Wojewody Mazowieckiego z dnia 28 października 2005r. wyznaczona została aglomeracja Grudusk, do której należą miejscowości: Grudusk, Rąbież Gruduski, Wiksin, Kołaki Małe, Kołaki Wielkie i Sokołowo. Równoważna liczba mieszkańców dla aglomeracji wynosi 2159.

1.5.3. Gospodarka odpadami

Zakład Komunalny w Grudusku zajmuje się również odbiorem odpadów komunalnych i posegregowanych z terenu całej Gminy. Odpady te składowane są na Gminnym Składowisku Odpadów w Humięcinie Koskach, a posegregowane przekazywane są do dalszego zagospodarowania przez jednostki posiadające odpowiednie zezwolenia w tym zakresie.

1.5.4. Telefonizacja

Od 1994 roku odkąd w Grudusku zainstalowano centralę automatyczną i rozbudowano sieć kablową nie ma problemów z dostępem do telefonii stacjonarnej i internetu. Uzupełnieniem tej sieci jest możliwość szerokiego dostępu do sieci telefonii komórkowej. Na terenie gminy Grudusk znajdują się trzy stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej (Era, Plus i Orange) w Grudusku, Przywilczu i Wiśniewie.

1.5.5. Gazownictwo, ciepłownictwo

Na obszarze gminy Grudusk nie funkcjonuje system gazowniczy i scentralizowany system ciepłowniczy.

1.5.6. Budownictwo mieszkaniowe

Miejscowość Grudusk posiada Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego zatwierdzony Uchwałą Nr 40/IX/2007 Rady Gminy Grudusk z dnia 05.09.2007r.

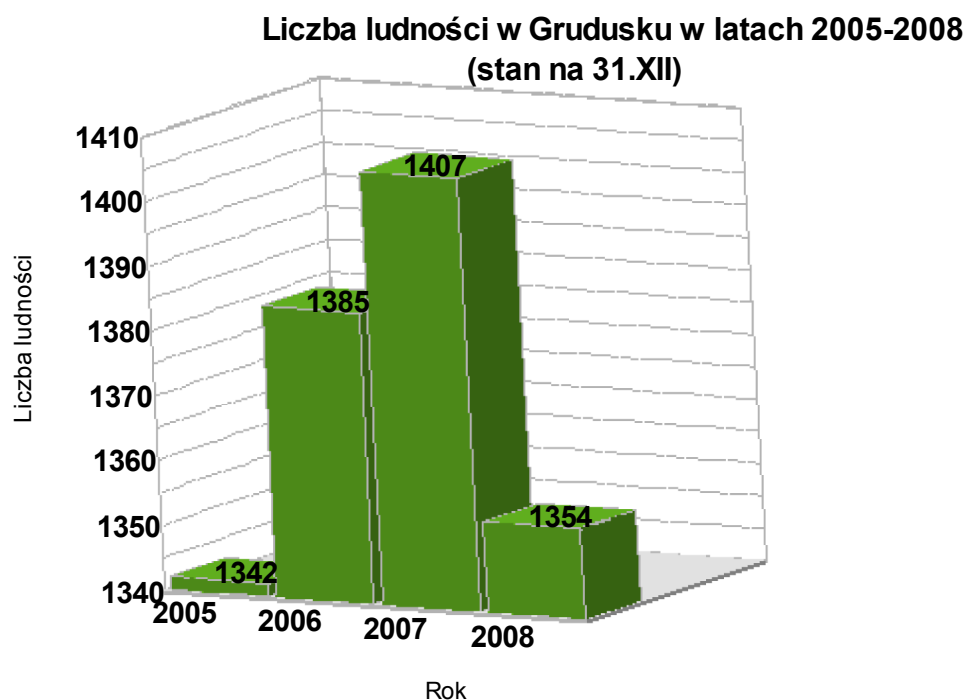
W gminie Grudusk nie występuje budownictwo wielorodzinne poza osiedlem przy ulicy Kolejowej w Grudusku. Zabudowa mieszkaniowa miejscowości Grudusk to przede wszystkim budownictwo jednorodzinne i budownictwo jednorodzinne zagrodowe. W strukturze własnościowej dominuje własność osób fizycznych.

1.6. Ludność, bezrobocie

Zgodnie z ewidencją ludności Grudusk jest miejscowością o największej liczbie mieszkańców. Według stanu na dzień 31.12.2008r. miejscowość zamieszkiwało 1331 osób, stanowiąc 33% wszystkich mieszkańców gminy (4027).

Wykres nr 1

Liczba ludności w Grudusku w latach 2005-2008.

Według statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie stan na dzień 30.11.2008r. Liczba bezrobotnych w gminie Grudusk wynosiła 184 osoby, z czego 94 to kobiety. W samym Grudusku liczba bezrobotnych ogółem na dzień 31.12.2008r. wynosiła 69 osób, co stanowi aż 37,5% ogółu bezrobotnych w Gminie. Szczegółowe informacje na temat bezrobotnych w Grudusku przedstawiono w tabeli na następnej stronie.

Tabela nr 1 Stan i struktura bezrobotnych w Grudusku na dzień 31.12.2008r.

Wyszczególnienie		Bezrobotni zarejestrowani			
		Ogółem		W tym z prawem do zasiłku	
		razem	kobiety	razem	kobiety
ogółem		69	36	25	17
Z tego osoby	Poprzednio pracujące	58	29	25	17
	W tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	4	3	3	2
	Dotychczas nie pracujące	11	7	0	0
Wybrane kategorie bezrobotnych					
Zamieszkali na wsi		69	36	25	17
W tym posiadający gospodarstwo rolne		0	0	0	0
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		5	2	1	1
Cudzoziemcy		0	0	0	0
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy (ogółem)					
Do 25 roku życia		10	6	3	3
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia		2	0	0	0
Długotrwale bezrobotne		30	14	0	0
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka		-----	7	-----	0
Powyżej 50 roku życia		16	3	4	0
Bez kwalifikacji zawodowych		16	8	2	1
Bez doświadczenia zawodowego		13	7	0	0
Bez wykształcenia średniego		46	22	16	9
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia		2	2	0	0
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia		0	0	0	0
Niepełnosprawni		2	1	0	0

Celem aktywizacji osób bezrobotnych oraz pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia utworzono w roku 2004 Gminne Centrum Informacji w Grudusku. GCI wyposażone jest w stanowiska komputerowe i posiada dostęp do Internetu, z których mogą korzystać mieszkańcy całej gminy.

1.7. Działalność gospodarcza

W gminie Grudusk na podstawie danych Urzędu Gminy liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON wg. stanu na dzień 31.12.2008r. wynosi 152 (bez indywidualnych gospodarstw rolnych). Z czego ok. 70 podmiotów prowadzi działalność w miejscowości Grudusk.

Wśród większych zakładów produkcyjnych w Grudusku możemy wymienić:

- „AMENDA” Zakład produkcji deski podłogowej
- Zakład Wędliniarsko-Masarski
- Trzy Zakłady piekarnicze w Grudusku

Funkcjonują także dwie sale bankietowo-weselne, inne firmy, zakłady i warsztaty rzemieślnicze oraz obiekty spełniające głównie funkcje usługowo-handlowe.

1.8. Instytucje

Na terenie miejscowości funkcjonują następujące podmioty publiczne:

- Zespół Placówek Oświatowych w Grudusku
- Urząd Gminy Grudusk
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zakład Komunalny
- Gminny Ośrodek Kultury
- Gminne Centrum Informacji
- Urząd Pocztowy
- Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie Rejon Drogowy Ciechanowie Obwód Drogowy nr 1
- NZOZ „SALUS”
- Bank Spółdzielczy w Grudusku

1.9. Rolnictwo

Gmina Grudusk należy do gmin rolniczych, na jej obszarze znajduje się ok. 750 indywidualnych gospodarstw rolnych i są to gospodarstwa o różnej wielkości. Wg. danych własnych gminy na podstawie ewidencji wielkości gospodarstw rolnych wg. stanu na 31.12.2008r. gospodarstwa rolne zajmują ogółem 9099,86 ha powierzchni gminy. Na podstawie tej samej ewidencji miejscowość Grudusk liczy 84 gospodarstwa rolne (11,2%) o łącznej wielkości 924,08 ha.

1.10. Edukacja, sport, kultura

1.10.1. Edukacja, sport

Na terenie miejscowości Grudusk znajduje się Zespół Placówek Oświatowych, w którym mieszczą się gimnazjum, szkoła podstawowa oraz zespół wychowania przedszkolnego. Do Zespołu w roku szkolnym 2008/2009 uczęszcza 408 uczniów z całej gminy, w tym 205 uczniów do Szkoły Podstawowej (93 uczniów z miejscowości Grudusk), 169 do Gimnazjum (59 uczniów z miejscowości Grudusk) i 34 do oddziałów „0”. Szkoła posiada wystarczające warunki lokalowe, halę sportową o wymiarach 45m x 24m oraz zespół boisk sportowych. Przy placówce planowane jest utworzenie placu gier i zabaw dla dzieci oraz miasteczko ruchu drogowego. Z obiektów sportowych szkoły korzystają dzieci i młodzież z całej gminy oraz niekiedy dorośli, dla których również są one dostępne. Ponadto przy ulicy Konopnickiej usytuowany jest stadion sportowy pozwalający na organizację meczów piłkarskich o większym zasięgu i randze oraz innych imprez sportowych. Korzysta z niego głównie młodzież i dorośli zrzeszeni w Klubie Sportowym „Sokół” Grudusk.

1.10.2. Kultura

Ważną funkcję w życiu mieszkańców miejscowości odgrywa usytuowany w centrum Gruduska Gminny Ośrodek Kultury, w którym mieści się również Gminna Biblioteka Publiczna. GOK prowadzi zajęcia z dziećmi i młodzieżą w zakresie: nauki języka angielskiego, plastyki, teatru oraz tańca nowoczesnego i towarzyskiego. W ośrodku prowadzone są próby zespołu wokalnego, chóru i orkiestry dętej. Corocznie przy współorganizacji Gminnego Ośrodka Kultury w Grudusku odbywają się takie imprezy jak: Jarmark Gruduski (czerwiec), Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Bibliotekarza, Pożegnanie Lata. Organizowane są bale: emerytów, Anonimowych Alkoholików, Sylwestrowy, Andrzejkowy, bale karnawałowe i ostateczne oraz imprezy karaoke. Dla najmłodszych każdego roku przygotowywana jest „Choinka z Mikołajem” i prezentami. Dzieci i młodzież spędzają czas na zajęciach w GOK podczas ferii zimowych oraz wakacji. Przy GOK funkcjonują koła zainteresowań i klub seniora.

W 2003 roku powstała Gminno-Parafialna Orkiestra Dęta, stanowiąca ważne ogniwo w życiu kulturalnym i religijnym mieszkańców gminy Grudusk. Towarzyszy i uatrakcyjnia oraz nadaje piękną i niepowtarzalną oprawę muzyczną najważniejszym ceremoniom państwowym, strażackim i kościelnym. Dzięki niej takie uroczystości jak Wielkanoc, Boże Ciało, 3-Maja, 11 listopada, Boże Narodzenie, Dni Gruduska oraz lokalne imprezy mają niepowtarzalny charakter.

Pomimo stosunkowo dobrze rozwiniętej infrastruktury kulturalno-sportowej

mieszkańcy miejscowości odczuwają brak miejsc do spacerów, spotkań, wypoczynku i rekreacji na świeżym powietrzu. Koniecznym staje się więc budowa takich miejsc jak skwery, place gier i zabaw dla dzieci, ścieżki rowerowe oraz zbiornik wodny (zalew). Planowana jest również aranżacja grodziska - „Zielonej Góry” bardzo cennego zabytku położonego w centrum miejscowości oraz odbudowa zabytkowej – stacji kolei wąskotorowej, co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności Gruduska i wzrostu zainteresowania turystów tym miejscem.

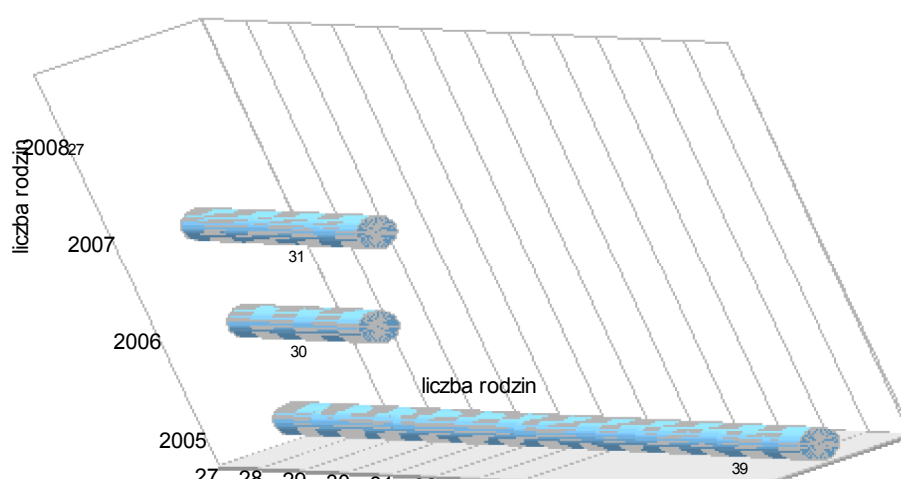
1.11. Pomoc społeczna, zdrowie

Działaniami z zakresu pomocy społecznej w gminie zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudusku. W Ośrodku zatrudnionych jest 6 osób (kierownik, księgowa, trzech pracowników socjalnych, samodzielne stanowisko ds. świadczeń rodzinnych) oraz 14 opiekunek środowiskowych, z czego dwie to opiekunki wykonujące usługi specjalistyczne. W całej gminie usługi opiekuńcze świadczone są u 16 rodzin (17 osób), w samym Grudusku z usług korzystają cztery rodziny (5 osób).

Według danych Ośrodka, stan na dzień 31.12.2008r. liczba rodzin zamieszkałych w Grudusku, która korzystała ze świadczeń pomocy społecznej wynosiła:

Wykres nr 2

**Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej
w Grudusku w latach 2005-2008**

W gminie Grudusk podstawowa opieka zdrowotna realizowana jest przez Niepubliczny

Zakład Opieki Zdrowotnej „SALUS” w Grudusku. Według stanu na dzień 31.01.2009r. w NZOZ „SALUS” zatrudnionych było 4 lekarzy, w tym jeden lekarz rodzinny, ze specjalnością pediatrii, pediatra i dwóch internistów, oraz stomatolog, dwie rehabilitantki, trzy pielęgniarki i jedna położna.

W miejscowości funkcjonuje jedna prywatna apteka.

1.12. Bezpieczeństwo

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają policjanci z Rewiru Dzielnicowych w Grudusku, podporządkowanemu Posterunkowi Policji w Regiminie. Dotychczas na terenie działania Rewiru Dzielnicowych w Grudusku nie odnotowano przestępstw brutalnych. Zarówno gmina, jak i sama miejscowość uchodzą za stosunkowo bezpieczne.

Na obszarze gminy działa 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Jedną z najlepiej zorganizowanych i wyposażonych OSP jest jednostka w Grudusku, która w roku 2008 obchodziła stulecie swojego powstania. W swoim wyposażeniu posiada m.in.:

- *samochód Jelcz z 1977r. model 004,*
- *samochód ratowniczo-gaśniczy IVECO Eurocargo ML 120E25D z pełnym wyposażeniem do ratownictwa drogowego i gaśniczego*

1.13. Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy Grudusk utworzone zostało w roku 1999 Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Grudusk. Siedzibą Stowarzyszenia jest miejscowość Grudusk ul. Ciechanowska 54, a terenem działania obszar gminy. W najbliższym czasie planowana jest reorganizacja stowarzyszenia, która zaktywizuje jego działalność. Ponadto w formie stowarzyszenia w Grudusku funkcjonuje Klub Sportowy „Sokół” i jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Grudusku.

II. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

Plan Odnowy Miejscowości Grudusk na lata 2009-2015

Rodzaj zasobu	Nie występuje	Występuje/ małe znaczenie	Występuje/ średnie znaczenie	Występuje/ duże znaczenie
ŚRODOWISKO KULTUROWE				
Walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe	X			
Walory zagospodarowania przestrzennego	X			
Zabytki			X	
Zespoły artystyczne,(orkiestra)			X	
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE, POŁOŻENIE				
Walory krajobrazowe	X			
Walory przyrodnicze	X			
Wody powierzchniowe (rzeki, stawy, ciekły)		X		
Lasy			X	
Cenne przyrodniczo obszary, obiekty, pomniki przyrody			X	
Powiązania komunikacyjne				X
Korzystne położenie w sąsiedztwie ośrodków miejskich				X
SPOŁECZEŃSTWO, ORGANIZACJE				
Stowarzyszenia		X		
Ochotnicza Straż Pożarna				X
Koła gospodyń wiejskich	X			
DZIEDZICTWO HISTORYCZNE, RELIGIJNE				
Tradycje, obrzędy, gwara		X		
Święta, odpusty, pielgrzymki				X
Miejsca, osoby, przedmioty kultu			X	
Ważne postacie historyczne	X			
Specyficzne nazwy	X			
Legendy, podania i fakty historyczne	X			
GOSPODARKA, ROLNICTWO				
Specyficzne produkty (uprawy, hodowle)	X			
Znane firmy produkcyjne, zakłady usługowe	X			
Przemysł	X			
Jakość gleb				X
Grupy producentów	X			
OBIEKTY, TERENY				
Działki pod zabudowę mieszkaniową			X	
Działki pod zakłady usługowe, przemysł			X	
Tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny)	X			
Place i miejsca publicznych spotkań, miejsca rekreacji	X			

INSTYTUCJE				
Szkoła, przedszkole				X
Dom Kultury				X
Biblioteka				X
Opieka zdrowotna				X
Pomoc Społeczna				X

III. ANALIZA SWOT

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Korzystne położenie (na przecięciu dróg wojewódzkich 544 i 616)	Nie urządzone ulice
Dobre powiązania komunikacyjne z Mławą, Ciechanowem i Przasnyszem	Zły stan techniczny dróg gminnych i brak chodników (wysokie potrzeby inwestycyjno-remontowe)
Uchwalony Plan Zagospodarowania Miejscowości	Brak zaplecza rekreacyjnego umożliwiającego spędzanie czasu wolnego, miejsc wypoczynku (skwerów, placów zabaw, ogródków jordanowskich)
Tereny przeznaczone pod inwestycje i działalność gospodarczą	Niewystarczająca baza noclegowa i gastronomiczna
Rozwinięty system edukacji (szkoła podstawowa, gimnazjum, ośrodek przedszkolny) i kultury (Gminny Ośrodek Kultury, Gminno-Parafialna Orkiestra Dęta)	Brak gazyfikacji
Czyste środowisko naturalne i walory przyrodniczo-krajobrazowe (brak zakładów przemysłowych)	Brak zbiorników wodnych
Wysoki stopień zwodociągowania i skanalizowania miejscowości, zorganizowany system odbioru i zagospodarowania odpadów, dobrze rozwinięta sieć telefoniczna, Internet	Niewystarczające zasoby mieszkaniowe należące do gminy
Dostateczna baza sportowa	Brak skoordynowanej promocji gminy
Dziedzictwo kulturowe - obiekty zabytkowe	Niewystarczające środki finansowe własne na rozwój infrastruktury
Sprawnie funkcjonująca i stosunkowo dobrze wyposażona OSP Grudusk	
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej	Migracje młodzieży w związku z edukacją i poszukiwaniem pracy
Kredyty preferencyjne	Niski przyrost naturalny
Sprzyjająca polityka rozwoju obszarów wiejskich ze strony rządu i samorządu wojewódzkiego	Wzrost bezrobocia
Wykorzystanie walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego	Starzenie się społeczeństwa
Aktywność mieszkańców	Malejąca aktywność mieszkańców
Budowa Szlaku Książąt Mazowieckich i budowa Zielonego Szlaku Rowerowego Mazowsza (obejmujących gminę Grudusk)	Niestabilne przepisy prawne, głównie podatkowe
Dopłaty bezpośrednie dla rolnictwa	Niestabilność bankowa i kredytowa
Współpraca z innymi gminami	Niestabilność gospodarcza i polityczna

Inwestorzy zewnętrzni	Niska opłacalność produkcji rolnej
Rozwój przedsiębiorczości i usług	Wzrost kosztów utrzymania
	Wzrost kosztów inwestycji
	Brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych miejscowością
	Wysoka konkurencja w zakresie pozyskiwania środków unijnych

IV. AKTUALNA SYTUACJA MIEJSCOWOŚCI – JAKI JEST GRUDUSK?

Co wyróżnia Grudusk?	korzystne położenie, czyste środowisko i powietrze, brak zakładów przemysłowych uciążliwych dla środowiska, zabytki, dobre powiązania komunikacyjne, dostępność do usług i oświaty,
Jakie pełni funkcje?	mieszkalne, rolnicze, administracyjne, gospodarcze, oświatowe, handlowo-usługowe, kulturowe
Kim są mieszkańcy?	dzieci i młodzież, emeryci, renciści, bezrobotni, pracujący w różnych branżach, przedsiębiorcy, rolnicy
Co daje utrzymanie?	przedsiębiorstwa handlowo-usługowe, praca na roli, renty, emerytury, praca etatowa na terenie miejscowości i poza jej obszarem, zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki z pomocy społecznej,
Jak zorganizowani są mieszkańcy? (czy są organizacje, stowarzyszenia, OSP, itp.)	przynależność do grup nieformalnych (chór, orkiestra dęta, klub seniora), stowarzyszenia, OSP,
W jaki sposób rozwiązują problemy?	we własnym zakresie, spotkania z sołtysiem, radnymi,
Jaki wygląd ma nasza wieś?	zwarta zabudowa, brak pełnego skanalizowania, zły stan nawierzchni dróg, brak infrastruktury turystycznej rekreacyjnej i wypoczynkowej, brak chodników, brak urządzonej przestrzeni publicznej,
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane?	tradycje religijne,
Jak wyglądają mieszkania i obejścia?	domy jednorodzinne, w większości zadbane, dachy kryte eternitem
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	środowisko czyste wynikające z braku przemysłu, niewielkie obszary zalesione, brak zbiorników retencyjnych, pomniki przyrody, obszar chronionego krajobrazu
Jakie jest rolnictwo?	indywidualne gospodarstwa rolne, o różnej wielkości, gleby dobre jakościowo
Jakie są powiązania komunikacyjne?	położenie na przecięciu dróg wojewódzkich (nr 544 i nr 616). połączenie komunikacyjne z

	trzema miastami powiatowymi, przewoźnik komunikacji zbiorowej PKS Mława, PKS Przasnysz i PKS Ciechanów
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	zespół boisk sportowych, siłownia w ZPO, zajęcia w Gminnym Ośrodku Kultury w Grudusku, dostęp do Internetu w Gminnym Centrum Informacji, Klub Sportowy „SOKÓŁ”

V. WIZJA ROZWOJU WSI I WIZJA STANU DOCELOWEGO

Grudusk należy do największych i najbardziej rozwiniętych miejscowości gminy. Mając na uwadze analizę mocnych i słabych stron oraz sugestie mieszkańców, sołtysa i radnych określona została wizja rozwoju miejscowości:

„Grudusk – bezpieczne i atrakcyjne miejsce zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji z rozwiniętą infrastrukturą techniczną, turystyczną i społeczną”

oraz zadania i kierunki działań mające na celu zapewnienie szeroko rozumianego rozwoju miejscowości oraz stworzenie jak najlepszych warunków życia i pracy mieszkańców przede wszystkim poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej i turystycznej, promocję i rozwój przedsiębiorczości, zwiększenie dostępu do usług, kultury i sportu oraz umożliwienie dostępu do miejsc wypoczynku.

WIZJA STANU DOCELOWEGO – JAKI MA BYĆ GRUDUSK ZA KILKA LAT?

Co ma wyróżniać Grudusk?	korzystne położenie, nieskażone środowisko, zagospodarowany teren grodziska „Zielonej Góry”, zmodernizowana kolej wąskotorowa,
Jakie powinien pełnić funkcje?	mieszkalne, rolnicze, inwestycyjne, rekreacyjno-wypoczynkowe, gospodarczo-administracyjne, społeczne,
Jacy powinni być mieszkańcy?	zintegrowani, aktywni, wykształceni, podejmujący działania na rzecz miejscowości, w której żyją, mieszkają i pracują,
Co ma dać utrzymanie?	przedsiębiorstwa handlowo-usługowe, agroturystyka, gastronomia, rolnictwo
W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	aktywna działalność Rady Sołectkiej, stowarzyszenia, OSP i władz gminy,
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	zebrania wiejskie, spotkania z Radnymi i Wójtem, działalność Gminy Grudusk, Rady Sołectkiej, współpraca z innymi sołectwami i miejscowościami,
Jaki powinien być Grudusk?	z wydzieloną i zagospodarowaną przestrzenią publiczną (parkingi, chodniki, ławeczki zadrzewienia i zakrzewienia); bezpieczny, czysty, posiadający pełną infrastrukturę techniczną

	sportową i turystyczną, przyciągający inwestorów, turystów, dający perspektywy młodym ludziom
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane?	tradycje religijne, odpusty, uroczystości wynikające z ważnych wydarzeń historycznych, imprezy lokalne (Dni Gruduska, Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze), festyny rodzinne, ochrona dziedzictwa kulturowego,
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	zadbane, czyste, estetyczne domy, ogrodzenia, zagrody, ogródki przydomowe
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	czyste środowisko i powietrze, farma wiatrowa, kanalizacja sanitarna, kontynuacja i rozwój selektywnej zbiórki odpadów, świadomość ekologiczna mieszkańców
Jakie ma być rolnictwo?	doposażone w nowoczesny sprzęt i technologie, dostosowane do norm Unii Europejskiej, ekologiczne,
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	utrzymanie i rozwój stanu dotychczasowego,
Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	uporządkowane tereny sportowo-rekreacyjne, place zabaw, skwery, zalew, zagospodarowany teren grodziska - „Zielonej Góry”, oferta spędzania czasu wolnego (imprezy lokalne, kulturalne, działalność Gminnego Ośrodka Kultury, Gminnego Centrum Informacji, koła zainteresowań, itp.)

VI. Planowane działania, zadania do realizacji

Lp	Zadanie	Opis zadania, Uzasadnienie	Koszt (zł)	Rezultaty
1.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Grudusk	Budowa Stacji Uzdatniania Wody oraz rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej przy ulicach Szkolnej i Konopnickiej. Projekt przyczyni się m.in. do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości oraz do poprawy jakości życia mieszkańców.	7451295,94	-zmniejszenie zanieczyszczeń -poprawa warunków życia i pracy -poprawa estetyki miejscowości -zaspokojenie potrzeb społeczeństwa
2.	Poprawa oferty kulturalnej i wzrost dostępności do kultury poprzez renowację grodziska i jego najbliższej okolicy	Renowacja i aranżacja grodziska poprzez urządzenie na jego obszarze miejsc wypoczynku, rekreacji i organizacji imprez lokalnych. W ramach projektu przewidziana jest budowa m.in. muszli koncertowej, ścieżek edukacyjnych, akwenu wodnego. Powstanie także parking dla samochodów i autobusów oraz podjazd dla osób niepełnosprawnych. Na grodzisku umieszczone zostaną tablice edukacyjne, drewniane obwarowania i posadzone rośliny.	2271542,21	-zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych -poprawa jakości życia mieszkańców -wzrost atrakcyjności turystycznej i kulturalnej miejscowości -zwiększenie oferty i zagospodarowanie czasu wolnego -zmiana estetyki miejscowości -rozwój fizyczny i duchowy mieszkańców -stworzenie warunków do organizacji imprez kulturalnych, integracyjnych, edukacyjnych i rekreacyjnych -zwiększenie ruchu turystycznego

Plan Odnowy Miejscowości Grudusk na lata 2009-2015

Lp	Zadanie	Opis zadania, Uzasadnienie	Koszt (zł)	Rezultaty
3.	Wykorzystanie walorów naturalnych do urządzenia miejsc rekreacji	Urządzenie miejsc rekreacji przy ulicy Mościckiego i Ciechanowskiej wraz z budową chodników przy ulicy Mościckiego. Zapewnienie sprawnego i bezpiecznego dostępu do miejsc rekreacji i wypoczynku.	1036619,81	-zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych -poprawa jakości życia mieszkańców -wzrost atrakcyjności turystycznej i kulturalnej miejscowości -powstanie miejsca do aktywnego spędzania czasu wolnego -zmiana estetyki miejscowości -rozwój fizyczny i duchowy mieszkańców
4.	Przebudowa ulicy Mazowieckiej	Odwodnienie ulicy, wzmocnienie podłoża, ułożenie nawierzchni z kostki brukowej	150000,00	-poprawa standardu życia i pracy -poprawa stanu bezpieczeństwa komunikacyjnego -poprawa warunków przejazdu -poprawa estetyki miejscowości
5.	Budowa chodników przy ulicy Żeromskiego i ulicy Konopnickiej w Grudusku	Dokończenie budowy chodników wzdłuż ulicy Żeromskiego. Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego pieszych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 544.	250000,00	-poprawa estetyki przestrzeni -poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych -poprawa jakości życia i pracy
6.	Przebudowa ulicy Szkolnej	Odwodnienie ulicy wraz z budową chodnika oraz odnowa nawierzchni.	300000,00	-poprawa standardu życia i pracy -poprawa stanu bezpieczeństwa -poprawa estetyki miejscowości
7.	Przebudowa ulicy Cichej wraz z jej przedłużeniem i infrastrukturą towarzyszącą	Odwodnienie ulicy wraz z budową chodnika oraz ułożenie nawierzchni z asfaltu.	450000,00	-poprawa estetyki miejscowości -poprawa bezpieczeństwa -poprawa jakości życia i pracy
8.	Budowa zalewu na części działek o nr 20 i nr 24 w Grudusku	Budowa zbiornika retencyjnego oraz obiektów i urządzeń wypoczynkowych w Grudusku o powierzchni ok. 25 ha.	6000000,00	-zwiększenie zasobów wód powierzchniowych -zaspokojenie potrzeb społecznych -poprawa jakości życia mieszkańców -wzrost atrakcyjności turystycznej miejscowości -zapewnienie miejsca do aktywnego wypoczynku -poprawa estetyki miejscowości -rozwój fizyczny mieszkańców
9.	Budowa parkingu przy Urzędzie Gminy	Budowa parkingu z kostki brukowej wraz z odwodnieniem terenu.	200000,00	-poprawa warunków pracy i usług świadczonych przez urząd -poprawa estetyki otoczenia urzędu i estetyki miejscowości
10.	Przebudowa ulicy Polnej	Uporządkowanie stanu prawnego ulicy, przebudowa drogi z nawierzchni gruntowej na bitumiczną.	150000,00	-poprawa estetyki miejscowości -poprawa bezpieczeństwa -poprawa jakości życia i pracy
11.	Budowa boisk treningowych przy stadionie w Grudusku w	Zagospodarowanie terenów gminnych pod boiska sportowe wielofunkcyjne i do gry w piłkę nożną.	1000000,00	-zaspokojenie potrzeb społecznych -poprawa jakości życia mieszkańców -zapewnienie miejsca do

Plan Odnowy Miejscowości Grudusk na lata 2009-2015

Lp	Zadanie	Opis zadania, Uzasadnienie	Koszt (zł)	Rezultaty
	ramach programu Orlik 2012	Powstanie nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w ramach programu Orlik 2012.		aktywnego wypoczynku -poprawa estetyki miejscowości -rozwój fizyczny mieszkańców
12.	Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego, usług, handlu i przemysłu	Uzbrojenie działek w infrastrukturę techniczną (woda, energia elektryczna, kanalizacja)	400000,00	-wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości, -rozwój społeczno-gospodarczy, -zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców -powstawanie nowych miejsc pracy

6.1. Harmonogram zadań

ZADANIE	2009				2010				2011				2012				2013				2014				2015			
	kwartał				kwartał				kwartał				kwartał				kwartał				kwartał				kwartał			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1.Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Grudusk																												
2.Poprawa oferty kulturalnej i wzrost dostępności do kultury poprzez renowację grodziska i jego najbliższej okolicy																												
3.Wykorzystanie walorów naturalnych do urządzenia miejsc rekreacji																												
4.Przebudowa ulicy Mazowieckiej																												
5.Budowa chodników przy ulicy Żeromskiego i ulicy Konopnickiej w Grudusku																												
6.Przebudowa ulicy Szkolnej																												
7.Przebudowa ulicy Cichej wraz z jej przedłużeniem i infrastrukturą towarzyszącą																												
8.Budowa zalewu na działkach nr 20 i nr 24 w Grudusku.																												
9.Budowa parkingu przy Urzędzie Gminy																												
10.Przebudowa ulicy																												

Plan Odnowy Miejscowości Grudusk na lata 2009-2015

	2009			2010			2011			2012			2013			2014			2015		
Polnej																					
11. Budowa boisk treningowych przy stadionie w Grudusku w ramach programu Orlik 2012																					
12. Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego, usług, handlu i przemysłu																					

VII. Wdrożenie, monitoring planu

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości Grudusk rozpocznie się od podjęcia stosownej uchwały na zebraniu wiejskim przez Radę Sołecką, a następnie przez Radę Gminy Grudusk. Wdrażanie POM Grudusk od strony finansowej realizowane będzie przede wszystkim przy udziale środków finansowych Unii Europejskiej, budżetu państwa i własnych środków finansowych gminy.

Monitorowanie Planu polegać będzie na obserwacji prawidłowego przebiegu zaplanowanych działań przez cały okres ich realizacji oraz zbieraniu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych gwarantujących postęp i efekty zadań. Prowadzona ocena realizacji Planu umożliwi wprowadzanie zmian celów i zaplanowanych działań w zależności od potrzeb społecznych i możliwości finansowych urzędu.

Monitoring, wdrażanie i ocena Planu Odnowy Miejscowości prowadzona będzie przez wszystkie komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Grudusku oraz Radę Sołecką w Grudusku.

VIII. Podsumowanie

Opracowany dokument zakłada realizację określonych zadań w sferze kulturalnej,

społecznej i gospodarczej w miejscowości Grudusk w okresie najbliższych siedmiu lat. Zaplanowane w nim działania mają na celu pobudzenie aktywności środowisk lokalnych do podejmowania inicjatyw na rzecz miejscowości, w której żyją, mieszkają bądź pracują oraz stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego miejscowości i gminy. Nastąpi poprawa integracji społeczności lokalnej i zwiększenie zaangażowania w sprawy miejscowości. Poprzez promocję wartości charakterystycznych dla Gruduska wzrośnie jego znaczenie jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji. Realizacja zaplanowanych zadań przyczyni się do poprawy warunków życia i pracy mieszkańców, podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości, rozwoju działalności kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz estetyki i wizerunku Gruduska.

SPIS TABEL

str.

Tabela nr 1: Stan i struktura bezrobotnych w Grudusku na dzień 31.12.2008r. 13

Tabela nr 2:	Analiza zasobów miejscowości	18-19
Tabela nr 3:	Analiza SWOT	19-20
Tabela nr 4:	Aktualna sytuacja miejscowości – jaki jest Grudusk?	20-21
Tabela nr 5:	Wizja stanu docelowego – jaki ma być Grudusk za kilka lat?	21-22
Tabela nr 6:	Planowane działania, zadania do realizacji	22-23
Tabela nr 7:	Harmonogram działań	24-25

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1:	Liczba ludności w Grudusku w latach 2005-2008	12
Wykres nr 2:	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Grudusku w latach 2005-2008	16

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1:	Lokalizacja miejscowości Grudusk na tle województwa mazowieckiego i powiatu ciechanowskiego	5
Rysunek 2:	Lokalizacja miejscowości Grudusk na tle gminy Grudusk	6
Rysunek 3:	Kościół w Grudusku z 1893r.	8
Rysunek 4:	Grodzisko wczesnohistoryczne w Grudusku - „Zielona Góra”	8